

Σενάριο συνθετικής δημιουργικής εργασίας στα Θρησκευτικά με τη χρήση WebQuests

Στην εισαγωγή ενός ενδιαφέροντος βιβλίου του ο Pierre Lévy χρησιμοποιεί την γνωστή από το πρώτο βιβλίο της Αγίας Γραφής, τη Γένεση, ιστορία του Νώε (Lévy, 2001). Κάνοντας, μέσω αυτής, μία αναγωγή στη σημερινή πραγματικότητα, μιλάει για μία «πλημμύρα πληροφοριών που δε θα υποχωρήσει ποτέ» και «για έναν ωκεανό της ψηφιακής επικοινωνίας».

Οι θέσεις του δείχνουν να γνωρίζουν απόλυτη δικαίωση. Κανένας δεν αμφιβάλλει ότι η ψηφιακή πληροφορία αποτελεί πλέον μία πραγματικότητα, η οποία διακρίνεται κυρίως για την ποσότητά της. Δε χρειάζεται να τονιστεί πως αυτό οφείλεται στην συνεχή ανάπτυξη των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ), που οι εφαρμογές τους χρησιμοποιούνται πλέον συνεχώς σε όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Επομένως η χρήση τους και στην εκπαιδευτική διαδικασία θεωρείται αυτονόητη. Όπως έχει τονιστεί «αυτές δεν περιορίζονται μόνο στις διδακτικές πρακτικές αλλά επεκτείνονται στους στόχους και στο περιεχόμενο της διδασκαλίας, στις μαθησιακές συνήθειες, στα χρησιμοποιούμενα εκπαιδευτικά μέσα και περιβάλλοντα, καθώς και στην οργάνωσή τους» (Τζιμογιάννης, 2007).

Στο πλαίσιο των ΤΠΕ εντάσσεται το Διαδίκτυο, το οποίο, όπως εύστοχα τονίστηκε, «έχει ξεσηκώσει τις ζωές μας» (Breivik & Gee, 2006). Οι εφαρμογές του φαίνεται πως υποστηρίζουν πολλαπλά τη διδακτική πράξη, αφού οι άμεσες πληροφορίες και η δυνατότητα επικοινωνίας που παρέχει, δείχνουν, τουλάχιστο με μία πρώτη ματιά, πως μπορούν να επεκτείνουν τους ορίζοντες των μαθητών, βοηθώντας τους να αφομοιώσουν καλύτερα τα διδακτικά αγαθά, ώστε να κατανοήσουν την πραγματικότητα μέσα στην οποία καλούνται να ζήσουν.

Με βάση τα παραπάνω οι τρόποι με τους οποίους το Διαδίκτυο μπορεί να αποτελέσει εργαλείο και μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι προφανώς ευπρόσδεκτοι από τη σχολική κοινότητα. Βέβαια απαραίτητες προϋποθέσεις είναι η εύκολη και άμεση πρόσβαση της μαθητικής ομάδας στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, που διαθέτει το σχολείο, και η γνώση του τρόπου χρήσης τους από όλα τα μέλη της.

Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητο λοιπόν να αναζητηθούν μέθοδοι που θα αξιοποιήσουν το Διαδίκτυο και θα το αναδείξουν σε όργανο διευκόλυνσης της προσπάθειας για μάθηση. Μία τέτοια είναι οι δικτυακές αποστολές (WebQuests), που στηρίζονται στην αποκλειστική, σχεδόν, χρήση του και αποτελούν ένα ενδιαφέρον πεδίο για τον εκπαιδευτικό που προσπαθεί να επικαιροποιήσει το

μάθημά του, να το κάνει ενδιαφέρον και ευχάριστο, και να δώσει ευκαιρίες αυτενέργειας στους μαθητές του.

Χαρακτηριστικά των «Διαδικτυακών αποστολών» (WebQuests)

Ο όρος WebQuests, (ο οποίος έχει αποδοθεί με την έκφραση «Διαδικτυακές αποστολές», μιας και η μαθησιακή διαδικασία που θα χρησιμοποιήσει WebQuests βασίζεται στην «αποστολή» στοιχείων από τον παγκόσμιο Ιστό), εισήχθη για πρώτη φορά το 1995 από τον καθηγητή της Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας στο Πανεπιστήμιο του San Diego Bernie Dodge (Lacina 2007). Πολλά στοιχεία δίνει η ιστοσελίδα της μεθόδου (webquest.org/index.php) που είναι υποενοότητα της κεντρικής πύλης του Τμήματος της Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του ίδιου Πανεπιστημίου (edtec.sdsu.edu). Με τον όρο περιγράφονται **δομημένες διερευνητικές δραστηριότητες** σπουδαστών και μαθητών (Τζιμογιάννης & Σιορέντα 2007) που χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο ως βασική πηγή για την άντληση των κατάλληλων πληροφοριών που θα χρησιμοποιηθούν στη μαθησιακή διαδικασία (Gaskill, McNulty & Brooks 2000; Schweizer & Kossow 2007).

Οι Διερευνητικές Δραστηριότητες, που βασίζονται στις Διαδικτυακές αποστολές, είναι βασικά ένα σενάριο μαθήματος που αποσκοπεί να βοηθήσει το μαθητή να εξοικειωθεί με τη γνώση που παρέχει το Διαδίκτυο, μαθαίνοντας να το χρησιμοποιεί ως πηγή (Dodge 2001). Αφού αυτό παρέχει πλέον όλο και μεγαλύτερες δυνατότητες πρόσβασης σε πληροφορίες, που είναι έγκυρες και αξιόλογες, θα πρέπει ο αυριανός ολοκληρωμένος πολίτης να ανατρέχει σε αυτό για να μπορεί να ενημερώνεται και να μαθαίνει. Ταυτόχρονα και η πρόσληψη της γνώσης γίνεται πιο εύκολη και περισσότερο ελκυστική και ενδιαφέρουσα, αφού μία τοποθεσία μπορεί να περιέχει μία τεράστια ποσότητα υλικού, το οποίο να δίνεται όχι με τον παραδοσιακό τρόπο, να απαιτεί δηλαδή μόνο την ανάγνωσή του, αλλά μέσω εικόνων, βίντεο, animation κοκ .

Αυτές οι Διερευνητικές Δραστηριότητες έχουν λοιπόν έναν πραγματοποιήσιμο και ενδιαφέροντα στόχο. Χρειάζονται βέβαια δουλειά η οποία πρέπει να συνθέσει, να αναλύσει και να επιλύσει ένα ζήτημα, και απαιτούν καλή χρήση του Παγκόσμιου Ιστού (Dodge στην τοποθεσία webquest.org/index-create.php). Τα στάδια που είναι απαραίτητα για τη δημιουργία τους είναι τα εξής (όπι):

- Εισαγωγή
- Στόχος
- Διαδικασία
- Αξιολόγηση
- Συμπέρασμα

Στην Εισαγωγή επιδιώκεται να προκληθεί το ενδιαφέρον των μαθητών, στο στάδιο του Στόχου εξηγείται η κατεύθυνση προς την οποία πρέπει να στρέφεται η έρευνα, κατά τη Διαδικασία αναλύονται τα βήματα που πρέπει να γίνουν από τη μαθητική ομάδα και προτείνονται πηγές από τον Παγκόσμιο Ιστό, η Αξιολόγηση βοηθάει να κατανοήσει η ομάδα τα θετικά και τα αρνητικά της διαδικασίας που ακολούθησε, ενώ το Συμπέρασμα αποτελεί το τελικό στάδιο. Σε αυτό συνθέτονται όλες τις πληροφορίες που χρησιμοποιηθήκαν και ο μαθητής κατανοεί την αξία της δουλειάς του.

Αποτελεί βέβαια ζήτημα αν οι διαδικτυακές αποστολές μπορούν να χρησιμοποιηθούν με την ίδια ευκολία από όλα τα μαθήματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος ή ακόμη και από όλες τις διδακτικές ενότητες που περιλαμβάνει ένα και μόνο μάθημα. Για να δοθεί βέβαια απάντηση θα πρέπει να διερευνηθεί αν υπάρχει το κατάλληλο υλικό, που θα χρησιμοποιηθεί στη διδακτική διαδικασία, στον Παγκόσμιο ιστό, αν σε αυτό μπορούν να έχουν πρόσβαση οι μαθητές του σχολείου, αν έχει γίνει ενημέρωση για τη χρήση και την αξία των WebQuests, αν το υλικό είναι στην ελληνική γλώσσα κ.ο.κ.

Μάθημα των Θρησκευτικών

Το μάθημα των Θρησκευτικών είναι ενταγμένο στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα από την ίδρυσή του. Έχει θεωρητικό χαρακτήρα, ενώ αρκετές ενότητές του δύσκολα θα μπορούσαν να διδαχτούν αποκλειστικά μέσω των τοποθεσιών του Διαδικτύου. Αν και υπάρχει πληθώρα ιστοσελίδων με «θρησκευτικό» περιεχόμενο, εντούτοις δε διακρίνονται όλες για την ποιότητά τους ή για την εγκυρότητα των πληροφοριών που δίνουν. Επομένως ο εκπαιδευτικός που θα αποφασίσει να παραδώσει ένα θρησκευτικό μάθημα χρησιμοποιώντας τις WebQuests θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός για τις κατευθύνσεις που θα δώσει στους μαθητές.

Τα παραπάνω όμως δε σημαίνουν πως δε θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι πηγές του Παγκόσμιου Ιστού. Αντίθετα είναι απαραίτητες και για την επικαιροποίηση του μαθήματος.

Στη συνέχεια θα δοθεί μία σχετική πρόταση που αφορά την 2^η αποστολική περιοδεία του Παύλου στην Ελλάδα. Αναφορά σε αυτή γίνεται κατά βάση στο ΑΠ της Ε΄ Δημοτικού και της Α΄ Γυμνασίου. Οπότε για μία πλήρη παρουσίαση καλό θα ήταν το θέμα να αποτελέσει συνθετική δημιουργική εργασία στο μάθημα των Θρησκευτικών, που θα υλοποιηθεί με τη βοήθεια του Συντονιστή ΕΕ.

4.Συνθετική δημιουργική εργασία με θέμα «Ο Απόστολος Παύλος στην Ελλάδα»

Εισαγωγή: Ο ελληνικός χώρος ήταν το πεδίο δράσης του Αποστόλου Παύλου κατά τη Β΄ Αποστολική του περιοδεία. Χάρη σε αυτόν και τους συνεργάτες του εγκαθιδρύεται στον ελληνικό χώρο ο χριστιανισμός, που αλλάζει τον τρόπο σκέψης και τη νοοτροπία, όχι μόνο των Ελλήνων, αλλά όλων των Ευρωπαίων. Το θέμα θα υλοποιηθεί με σενάριο WebQuests

Στόχος: Να γίνει γνωστό το κήρυγμα του Απ. Παύλου στην Ελλάδα και οι συνθήκες ίδρυσης των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων στον ελληνικό χώρο και γενικότερα στην Ευρώπη. Βασικό εργαλείο είναι διευθύνσεις του διαδικτύου που θα δοθούν, ώστε να αναζητηθεί υλικό και πληροφορίες, και να απαντηθούν τα ερωτήματα:

- Ποια ήταν τα βασικά στοιχεία του κηρύγματος του Παύλου στην Ελλάδα;
- Ποιοι συνόδευαν τον Απόστολο Παύλο στο ταξίδι του στην Ελλάδα;
- Πως αντιμετώπισαν το κήρυγμα του Παύλου οι κάτοικοι των ελληνικών πόλεων;
- Ποια ήταν η κατάσταση των ελληνικών πόλεων κατά τον 1^ο αιώνα μ.Χ.;
- Ποιο δρομολόγιο ακολούθησε ο Απόστολος Παύλος και οι συνοδοί του;
- Ποιος ήταν ο ρόλος των γυναικών στις κοινότητες που ίδρυε ο Παύλος στον ελληνικό χώρο;

Τα ερωτήματα προϋποθέτουν τρεις θεματικές ενότητες που είναι: •

- Το δρομολόγιο του Παύλου στην Ελλάδα
- Το περιεχόμενο του κηρύγματός του
- Η κατάσταση των ελληνικών πόλεων τον 1ο αιώνα

Διαδικασία: Χρησιμοποιείται η ομαδοσυνεργατική μέθοδος. Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες που επεξεργάζονται τους διαδικτυακούς τόπους.

Τελικό αποτέλεσμα: Μετά την ολοκλήρωση θα εκδοθεί εφημερίδα τοίχου στην οποία θα καταγράφεται η δραστηριότητα του Παύλου στην Ελλάδα.

Πηγές – Υποστηρικτικό υλικό:

Βασική πηγή είναι η **Καινή Διαθήκη**, και ειδικότερα το βιβλίο των **Πράξεων των Αποστόλων**. Το σχετικό κείμενο της περιοδείας του Παύλου στην Ελλάδα υπάρχει στις τοποθεσίες

http://apostoliki-diakonia.gr/bible/bible.asp?contents=new_testament/contents_praxeis.asp&main=praxeis&file=2.16.htm

http://apostoliki-diakonia.gr/bible/bible.asp?contents=new_testament/contents_praxeis.asp&main=praxeis&file=2.17.htm

http://apostoliki-diakonia.gr/bible/bible.asp?contents=new_testament/contents_praxeis.asp&main=praxeis&file=2.18.htm

Υποστηρικτικό υλικό έχουν οι ιστοσελίδες

- users.otenet.gr/~filippi/Apost_Paylos.html (σε αυτήν περιλαμβάνονται λεπτομέρειες για την επίσκεψη του Παύλου στους Φιλίππους)
- users.otenet.gr/~filippi/fylakish.html (μέσα από το κείμενο των Πράξεων σε μετάφραση περιγράφεται η φυλάκιση του Παύλου και του Σίλα στους Φιλίππους)
- www.imth.gr/default.aspx?lang=elGR&loc=1&&page=147&saintid=122 (εδώ υπάρχει μία ενδιαφέρουσα βιογραφία του Αποστόλου Παύλου. Γίνεται λόγος για την επίσκεψή του στη Θεσσαλονίκη),
- <http://discoververia.gr/vima-apostolou-pavlou/> (στη σελίδα γίνεται λόγος για την επίσκεψη του Παύλου στη Βέροια, και υπάρχουν φωτογραφίες με το Βήμα -δηλ. τον τόπο που έγινε το κήρυγμα- του Παύλου στην πόλη)
- <http://www.byzantineathens.com/alphapiomicronsigmatauomicronlambdaomicronsigma-pialphaupsilonlambdaomicronsigma.html#> (ο ιστότοπος περιλαμβάνει πληροφορίες, φωτογραφίες και το κείμενο των Πράξεων, που αναφέρεται στην επίσκεψη του Παύλου στην Αθήνα και μετάφρασή του)
- www.apostoliki-diakonia.gr/gr_main/catehism/theologia_zoi/themata.asp?contents=ecclesi_a_history/contents_1934.asp&main=1934&file=4.1.1.htm (Η σελίδα αναφέρεται στη διάδοση του χριστιανισμού στην Ελλάδα. Επικέντρωση στη διαμονή του Παύλου στην Κόρινθο και στη γενική αποτίμηση της Β' Περιοδείας του Παύλου στην Ελλάδα).
- <http://bibel-spiele.net/paulus/index.html> (Μετάφραση, με τη βοήθεια του καθηγητή των γερμανικών, κουίζ της σελίδας που αναφέρεται στις

περιοδείες του Παύλου, που θα χρησιμοποιηθεί στην επεξεργασία του μαθήματος)

Η εξαγωγή συμπερασμάτων γίνεται από όλες τις ομάδες

Αξιολόγηση: Για την αξιολόγηση των συμπερασμάτων κάθε ομάδας θα ληφθούν υπόψη η οργάνωση του υλικού και η ποιότητα των επιχειρημάτων.

Συμπέρασμα: Έχοντας ολοκληρώσει την εργασία οι μαθητές θα αποκτήσουν γνώσεις για την εγκαθίδρυση του χριστιανισμού στην Ελλάδα. Παράλληλα θα γνωρίσουν τον Απόστολο Παύλο, μία ιστορική/θεολογική προσωπικότητα που έχει συμβάλει σημαντικά στη διαμόρφωση της ταυτότητας της σημερινής Ευρώπης. Τέλος θα έχουν διερευνήσει μία ιστορική περίοδο, και θα έχουν πάρει στοιχεία για την κατάσταση στον ελλαδικό χώρο κατά τον 1^ο αι. μ.Χ.

Συμπεράσματα

Οι WebQuests μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παρουσίαση των θεμάτων που είναι ενταγμένα στα «παραδοσιακά» θεωρητικά μαθήματα, όπως είναι τα Θρησκευτικά. Αυτό βέβαια δεν είναι ένας γενικός κανόνας που αφορά όλες τις διδακτικές ενότητες, αφού πολλές από αυτές περιλαμβάνουν έννοιες και αναλύσεις, που εκ των πραγμάτων δε μπορεί να προσφέρει πάντα μία τοποθεσία του Παγκόσμιου Ιστού, η οποία, εκτός των άλλων, πρέπει να είναι κυρίως συμβατή με το ηλικιακό επίπεδο των μαθητών.

Εφόσον χρησιμοποιούνται οι WebQuests θα πρέπει να προτείνονται στους μαθητές τόποι που θα προσφέρουν το υλικό τους στην ελληνική γλώσσα. Αυτό διευκολύνει την εκπαιδευτική πράξη, ενώ παράλληλα δε χάνεται πολύτιμος χρόνος για τη μετάφρασή τους. Θα ήταν λοιπόν σημαντικό να δημιουργούνταν από έναν αρμόδιο φορέα (ΙΕΠ, ΠΕΚΕΣ) μία τράπεζα που θα περιέχει τοποθεσίες με υλικό για όλα τα μαθήματα, οι οποίες θα έχουν κατασκευαστεί ειδικά γι' αυτό το σκοπό, ενώ οι συντελεστές της μπορούν να προτείνουν και άλλους ποιοτικούς τύπους του Παγκόσμιου Ιστού, που θα μπορούν να χρησιμοποιούνται κατά την επεξεργασία των μαθημάτων. Η ολοκληρωμένη παρουσίαση μιας διδακτικής ενότητας απαιτεί, αρκετές φορές ένα συνδυασμό των WebQuests με άλλες μεθόδους διδασκαλίας. Αυτό σημαίνει πως ο διδάσκων θα πρέπει κάθε φορά να βρίσκει κατάλληλους τρόπους για να γίνεται κατανοητή και ευχάριστη η πρόσληψη της ύλης.

Οι WebQuests αποτελούν μέρος μιας μαθητοκεντρικής φιλοσοφίας του σχολείου. Οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν οι μαθητές και τα αποτελέσματα που προκύπτουν θα τονώσουν την αυτοπεποίθησή τους και θα αναδείξουν ταλέντα, τα οποία ενδεχομένως να μην έχουν ακόμη ανακαλυφτεί. Συνεισφέρουν με αυτό τον τρόπο σημαντικά στην ανάπτυξη των νέων ανθρώπων.

Βιβλιογραφία

- Breivik Patricia Senn & Gee Gordon E. (2006). Higher Education in the Internet Age. Westport CT: Greenwood Publishing Group
- Dodge Bernie (2001). FOCUS: Five Rules for Writing a Great WebQuest. Learning & Leading with Technology, 28(8), 6-9.58
- Gaskill Martonia, McNulty Anastasia & Brooks David W. (2006). Learning from WebQuests, Journal of Science Education and Technology, 15(2), 133-136
- Lacina Jan (2007). Inquiry-Based Learning and technology: Designing and Exploring WebQuests, Childhood Education, 83(4), 251
- Lévy Pierre (2001). Cyberculture. Trans. Bononno Robert. Minneapolis MN: University of Minnesota Press
- Schweizer Heidi & Kossow Ben (2007). WebQuests: Tools for Differentiation. Gifted Child Today. 30(1), 29-35
- Τζιμογιάννης Αθανάσιος (2007). Το παιδαγωγικό πλαίσιο αξιοποίησης των ΤΠΕ ως εργαλείο κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Στο Κουλαϊδής Βασίλης (επιμέλεια) Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής-Δημιουργικής Σκέψης για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σελ. 333-354). Αθήνα: ΟΕΠΕΚ
- Τζιμογιάννης Αθανάσιος & Σιορέντα Αναστασία (2007). Το Διαδίκτυο ως εργαλείο ανάπτυξης της κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Στο Κουλαϊδής Βασίλης (επιμέλεια) Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής-Δημιουργικής Σκέψης για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σελ. 355-374). Αθήνα: ΟΕΠΕΚ

